

Gemeente Assen

Duurzame internationale samenwerking

Nota internationaal beleid gemeente Assen 2009 - 2013

April 2009

SAMENVATTING

2

De gemeente Assen wil dat haar internationaal beleid aansluit op haar algemene beleidsdoelstellingen.

De gemeente Assen vindt dat haar internationale contacten moeten bijdragen aan een duurzame verbetering van de kwaliteit van samenlevingen over de grens en van de eigen samenleving.

De gemeente Assen wil daarbij dat haar inwoners en maatschappelijke organisaties zich betrokken voelen bij de internationale activiteiten.

De gemeente Assen gaat voor duurzaamheid: bestendiging van de succesvolle samenwerkingsrelaties en gezamenlijk opereren vanuit de eigen regio.

De gemeente Assen kiest daarbij voor:

- blijvende samenwerking met de partnersteden Poznan en Naledi
- als netwerkstad samenwerken met de gemeente Groningen
- opereren als Millennium Gemeente

INHOUD

Samenvatting	2
Inhoud	3
Inleiding	4
1 De omgeving	5
2 Internationale samenwerking bij gemeenten: motieven	6
3 Huidige situatie	7
3.1 Relaties met partnersteden	7
3.1.1 Bad Bentheim	7
3.1.2 Naledi	7
3.1.3 Poznan	9
3.2 Regionale en provinciale samenwerking	11
3.2.1 Provinciale samenwerking	11
3.2.2 Samenwerking in Noord Nederland	12
3.2.4 Samenwerking in de Eems Dollard regio	12
3.3 Europese projecten	12
3.4 Millennium Gemeente	12
4 Kaders voor de toekomst	14
4.1 Uitgangspunten	14
4.2 Visie, missie en doelstellingen	14
4.3 Activiteiten	14
5 Borging van het beleid	16
5.1 Rol van de gemeenteraad	16
5.2 Rol van het college	16
5.3 Betrokkenheid van de Assenaren	16
5.4 Uitwerking en verantwoording	16
6 Financiën	17
Bijlage 1. Begrippenlijst	18
Bijlage 2. Werkplan 2009 - 2010	20

3

Met deze nota *Duurzame internationale samenwerking* formuleert het college van B&W een voorstel voor kaders, hoofdlijnen en strategische keuzes van het internationale beleid. Daarnaast gaat de nota in op de noodzakelijke voorwaarden voor de uitvoering ervan. Zij zorgt ervoor dat de internationale contacten bijdragen aan de doelen van de gemeente.

Als de ambities en keuzes van de gemeente eenmaal duidelijk zijn, kan het college aan de hand van dit beleidsdocument het internationale beleid uitvoeren. Via jaarlijkse werkplannen en rapportages krijgt de raad de gelegenheid tussentijds te toetsen en waar nodig bij te sturen.

De gemeente Assen is al geruime tijd internationaal actief. Nieuwe ontwikkelingen zijn aanleiding om het internationale beleid te herformuleren. In de nota worden de conclusies en aanbevelingen uit het interne onderzoek naar de doeltreffendheid en doelmatigheid van de internationale contacten¹ meegenomen. In de eindrapportage werd gesteld dat op dit gebied meer gemeentelijk beleid noodzakelijk is.

¹ Audit report. Een onderzoek naar de doeltreffendheid en doelmatigheid van de internationale contacten van de Gemeente Assen over de periode 2002-2007, P.R. Herwig en I.A. Minnema, april 2008

1. DE OMGEVING

Overheden bewegen zich in een internationale omgeving. De rijksoverheid, de regionale en lokale overheden hebben steeds meer te maken met internationale ontwikkelingen die invloed hebben op hun functioneren. Door globalisering, Europese regelgeving, ontwikkelingen op de beurs, de opkomst van de Aziatische economieën, toenemende mobiliteit en het vrije verkeer van personen, goederen, diensten, bedrijven en kapitaal raken economieën meer met elkaar verweven.

Voor burgers is Europa of de wereld niet het toneel waarbij zij zich in eerste instantie betrokken voelen. De kleinere schaal en herkenbaarheid van de gemeente of regio geeft hen meer houvast en een gevoel van identiteit.

Vóór 1972 bestond gemeentelijk internationaal beleid vooral uit het aangaan van stedenbanden tussen gemeenten uit landen van de toenmalige Europese Economische Gemeenschap. In deze West-Westverhouding ging het vooral om kennismaking en vriendschap via culturele en sportieve uitwisselingen. Na de val van de muur in 1989 breidden de contacten met gemeenten in Midden- en Oost-Europa zich snel uit. Gemeenten zien in toenemende mate een rol voor zichzelf weggelegd in

de overdracht van kennis en ervaring om wereldwijd de lokale democratie en de economische ontwikkeling te bevorderen.

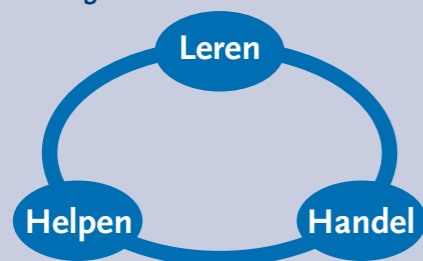
De afgelopen jaren lag de nadruk van internationale samenwerking meer op economische belangen. Gemeenten werkten daarvoor samen met het bedrijfsleven en onderwijsinstellingen. Uitwisselingen in het bedrijfsleven waren bedoeld om een impuls te geven aan de economische ontwikkeling in de partnersteden. Gemeenten speelden hierbij doorgaans een initiërende en faciliterende rol. De interesse voor samenwerking met herkomstlanden van migranten nam toe. Ook was er meer gerichtheid op de Europese Unie met name vanwege beschikbare subsidies.

Gemeenten zijn zich intussen steeds meer bewust van het belang van duurzaamheid. Ze zien hun verantwoordelijkheid op dat gebied. Ook bij internationale samenwerking wint het aspect van duurzaamheid aan belang.

2. INTERNATIONALE SAMENWERKING BIJ GEMEENTEN: MOTIEVEN

Voor de gemeente Assen zijn er drie belangrijke motieven om te kiezen voor internationale samenwerking.

- De gemeente Assen wil **'helpen'**, met als doel minder armoede en meer solidariteit, vrede, democratische en bestuurlijke ontwikkeling op lokaal niveau. Daarbij is ook aandacht voor het mensenrechtenvraagstuk en de rechten van de individuele burger. De gemeente Assen zal geen relatie aangaan met regimes die het mensenrechten vraagstuk niet bespreekbaar achten. Immateriële ondersteuning heeft voorrang. Materiële hulpverlening is primair het domein van het particulier initiatief. We spreken ook wel van het ideële motief. Omdat de gemeente Assen met haar inzet wil bijdragen aan duurzame ontwikkeling van de samenleving elders geldt hier ook het motief van de duurzame ontwikkeling.

- De gemeente Assen wil **'leren'**, met als doel een betere bestuurlijk-ambtelijke organisatie. Internationale samenwerking bevordert de samenwerking met andere organisaties en kan publieke dienstverlening of bepaalde gemeentelijke beleidsterreinen versterken. We spreken van het bestuurlijk-organisatorische motief.
- De gemeente Assen ziet onder de noemer **'handel'** economische kansen. Het gaat hierbij om het stimuleren van handel, bedrijvigheid en ontwikkeling van onderwijs- en kennisinstellingen. Er is sprake van het economisch motief.

Bij elk internationaal contact van de gemeente Assen spelen een of meerdere van deze motieven een rol. Daarbij kunnen de accenten verschillen. In de samenwerking met Naledi ligt de nadruk bijvoorbeeld op helpen. Ook leert Assen doordat de betrokken ambtenaren ervaring opdoen met integraal werken. Van economische motieven is geen sprake.

In een internationaal contact kunnen de motieven in de loop van de tijd verschuiven. In de samenwerking met Poznan lag de nadruk aanvankelijk op het helpen bij het opzetten van goed lokaal bestuur. Naarmate Poznan zich verder ontwikkelt, leert Assen ook van haar Poolse partnergemeente.

3. HUIDIGE SITUATIE

De gemeente Assen is op verschillende manieren betrokken bij internationale activiteiten. Het gaat om:

- relaties met partnersteden
- regionale en provinciale samenwerking
- Europese projecten
- als Millennium Gemeente

3.1 Relaties met partnersteden

3.1.1 Bad Bentheim

Vanaf 1959 heeft de gemeente Assen een partnerrelatie met de gemeente Bad Bentheim. Dit was het eerste internationale contact van Assen. Met dit contact wilden beide gemeenten bijdragen aan het herstellen van de verstoorde verhoudingen na de Tweede Wereldoorlog. Door persoonlijke contacten zou dit doorbroken kunnen worden. De invalshoek van deze samenwerking was 'helpen' en 'leren'. In de afgelopen vijftig jaar zijn er veel activiteiten ondernomen op het gebied van cultuur, onderwijs en sport. Assen was de eerste Nederlandse gemeente die een Duitse zustergemeente uitnodigde voor de Dodenherdenking op 4 mei. De afgelopen tijd vonden de contacten met Bad Bentheim vooral plaats vanuit een particuliere werkgroep die jaarlijks een kleine subsidie kreeg van de gemeente Assen. Het gaat vooral

om uitwisseling op het gebied van de brandweer, cultuur, onderwijs en sport. Ambtenaren hebben gemiddeld twee keer per jaar contact.

Voor de gemeenten Assen en Bad Bentheim geldt dat de oorspronkelijke doelstellingen zijn gerealiseerd. Daarom is in goed overleg besloten om het vijftig jarig jubileum van de stedenband aan te grijpen om de actieve uitwisseling te beëindigen. Dit gebeurt met een tweedaagse bijeenkomst in Assen en Bad Bentheim. Het programma wordt in nauwe samenwerking tussen de gemeenten en de werkgroepen samengesteld.

3.1.2 Naledi

Bij de samenwerking met Naledi staat 'helpen' centraal. Uit een bezoek van de provincies Drenthe en Groningen en een aantal gemeenten uit deze provincies ontstond in het najaar van 1991 het contact tussen Naledi en de gemeente Assen. De provincie Drenthe heeft haar contact met de North-West Province in 2003 stopgezet. De eerste contacten tussen Naledi en Assen waren op het beleidsterrein van gezondheidszorg, en dan specifiek HIV/Aids. Vervolgens richtte het contact zich op het gebied van afvalbeheer. In 2002 legden de partners de samenwerking op het beleidsterrein afvalbeheer en recycling vast in een

8

overeenkomst. De ondersteuning voor afvalbeheer is te onderscheiden naar uitvoering en bewustwording. De afvalinzameling in Naledi schoot in 2003 nog ernstig tekort. De inzameling van huishoudelijk afval gebeurde met vuilniszakken. Een gezin kreeg slechts twintig vuilniszakken voor drie maanden. Hierdoor stapelde het afval zich op in de straten. Voor het personeel waren de werkomstandigheden zwaar en ongezond. Bedrijfsafval werd met grote gietijzeren containers ingezameld. Soms werden olievaten gebruikt en soms lag het afval gewoon los op straat. Om iets aan dit probleem te doen dienden Assen en Naledi een project in bij VNG International. Het projectvoorstel werd aangenomen en de gemeente Assen kreeg hiervoor middelen uit het Logo South I subsidieprogramma. De hulp bestond uit financiële steun bij de aanschaf van containers en uit ondersteuning van ambtenaren. Door de inzet van containers verbeterde de inzameling van huishoudelijk- en bedrijfsafval. Het management en het technisch personeel kregen trainingen in organisatie en beheer. Kennis en ervaring werden uitgewisseld tijdens bezoeken en contacten via telefoon en e-mail. Naledi is inmiddels veel actiever in de communicatie en voorlichting aan de bevolking. Zo is er de campagne Keep Naledi Shining met onder andere posters en affiches. De stad is zichtbaar schoner geworden.

De gezamenlijke campagne Keep Naledi Shining heeft ertoe geleid dat er mogelijk een kunststofrecyclingfabriek wordt opgezet in Naledi. Naledi heeft een voorbeeldfunctie gekregen voor Zuidelijk Afrika op het gebied van afvalbeheer, zowel regionaal als internationaal. Vanuit Naledi ontstaan nu contacten met gemeenten in Namibië en Botswana. De ondersteuning vanuit Assen werkt zo als een soort olievlek in Zuidelijk Afrika. Voor de afsluiting van het project is een tweetalige brochure gemaakt getiteld 'A star is shining'. Hierin wordt verslag gedaan van de succesvolle samenwerking. In de brochure 'Step by step' doen twee raadsleden verslag van hun werkbezoek aan Naledi

In het vervolgproject ligt het accent op deskundigheidsbevordering van het nieuwe management, het leveren van containers voor de achtergebleven stadsdelen en voorlichting. Voor dit vervolg is met succes een subsidieaanvraag ingediend bij het Logo South II programma 2009 - 2010.

Recentelijk is een project op het gebied van woningbouw en de realisatie van een hospice afgerond. Dit initiatief is deels vanuit overheid en deels vanuit particulier initiatief ontstaan. Het project is gefinancierd vanuit het Logo South I subsidieprogramma. Het vervolg op dit project wordt door de gemeente aan het particulier initiatief overgelaten.

9

Een delegatie vanuit de gemeenteraad en het college bezocht in 2008 Naledi. De deelnemers toonden zich onder de indruk van de resultaten van de diverse projecten. Wel werd ook geconcludeerd dat de samenwerking kwetsbaar is vanwege de politieke situatie in Zuid Afrika en de financiële situatie van de gemeente Naledi.

3.1.3 Poznan

Bij de samenwerking met Poznan stond in het begin 'helpen' centraal. De eerste contacten ontstonden rond 1986 vanuit de Stichting Assen Promotion. In 1992 reisde een gezamenlijke delegatie van de provincie Drenthe en de gemeente Assen naar Poznan. Daar tekenden Assen en Poznan een intentieovereenkomst. De samenwerking richtte zich op de terreinen cultuur, economie, onderwijs en sport. Tot 2000 waren de contacten met Poznan en Polen vooral bestuurlijk en op het culturele vlak. In 2000 startte op uitnodiging van VNG International een transnationaal project tussen Poznan en Assen om te kijken naar verdere mogelijkheden van samenwerking.

In 2004 is er een belangrijke impuls gegeven aan de samenwerking op het gebied van werkgelegenheid. Dit had direct te maken met de toetreding van Polen tot de EU. In een VNG GST-project is onderzocht hoe EU-subsidies effectief gebruikt kunnen worden. Op dat moment verschoof het karakter van de samenwerking met Poznan van 'helpen'

richting 'leren' en 'economische kansen benutten'. Er werden gezamenlijke projecten ontwikkeld.

Eind 2004 startte het werkgelegenheidsproject '**Workprofler**' met cofinanciering vanuit het Europese programma EQUAL. Het project is op 31 december 2007 beëindigd. Doel van Workprofler was het bestrijden van de ongelijkheid op de arbeidsmarkt. De gemeente Assen heeft dit project samen met Poznan en het Finse Turku uitgevoerd. De gemeente Assen ontving ruim een miljoen euro voor het naar werk toeleiden van tweehonderd kandidaten. Daarnaast heeft de gemeente geld ontvangen voor het delen van kennis en ervaringen met de buitenlandse partners. Workprofler is door het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid uitgeroepen tot parel. Parels zijn projecten die meer opleveren dan ze kosten, vernieuwend en overdraagbaar zijn en een oplossing bieden voor een herkenbaar probleem.

In 2005 is samen met Poznan en Vilnius een gezamenlijk project rondom kindermisbruik gestart. Het project '**Listen to me**' had als doel het tegengaan van huiselijk geweld en seksueel misbruik van kinderen. Het werd mede gefinancierd vanuit het EU-subsidieprogramma Daphne. Het project was gericht op preventie en aanpak van seksueel geweld tegen kinderen. Litouwen ontwikkelde een training voor professionals en Polen een specifieke methode om kinderen die slachtoffer zijn (geweest) van seksueel misbruik te

interviewen. De gemeente Assen heeft een handboek voor ketensamenwerking gemaakt. Dat gebeurde in nauwe samenwerking met organisaties als de politie Drenthe, Bureau Jeugdzorg, de GGD en het algemeen maatschappelijk werk. Het project bracht de gemeente Assen kennis op het gebied van omgaan met kindermisbruik en een verbeterde samenwerking met de lokale partners.

Nederland staat aan de vooravond van organisatorische veranderingen op het gebied van de aanpak van kindermisbruik. De gemeente Assen heeft met het project delen van deze nieuwe aanpak al ingevoerd. De werkwijze van de gemeente Assen wordt provinciaal als voorbeeld van de nieuwe aanpak gezien. In 2008 is het project 'Listen to me' afgesloten.

Het project '**Tackling Drugs - Reducing Crime**' is gericht op het terugdringen van drugsgebruik en drugscriminaliteit. Behalve Assen en Poznan nam ook de Britse stad Nottingham deel aan dit project. Dit project werd in belangrijke mate gefinancierd vanuit het Europese programma AGIS. Het project Tackling Drugs – Reducing Crime begon in 2007 en eindigde begin 2008. Het resulteerde in een best practice model om drugsgerelateerde criminaliteit in de EU te bestrijden en won in Engeland twee belangrijke prijzen. De gemeente Assen heeft met dit project de aanpak van (drugs)criminaliteit aangescherpt. Er is een betere samenwerking in de aanpak van veelplegers en ook de informatie-uitwisseling tussen gemeente, politie, justitie

en hulpverlening, zoals verslavingszorg, jeugdzorg en maatschappelijk werk is verbeterd.

De versterkte lokale samenwerking tussen gemeente, politie, verslavingszorg en justitie leverde op de werkvloer voordelen op zoals korte lijnen en beter begrip van elkaars werk. Op leidinggevend niveau konden belangrijke ontwikkelingen uitgewerkt worden in de verdere ontwikkeling van veiligheidsbeleid. Voorbeeld is het veiligheidshuis waar organisaties op het gebied van veiligheid vanuit één kantoor gaan werken.

De gemeente Assen heeft van Nottingham het Gedragscontract overgenomen. Dit Asser Contract voor jongeren is gekoppeld aan de gebiedsontzettingen. Het Asser Contract heeft inmiddels navolging gekregen in Rotterdam met FF Kappen, een project dat een soortgelijke insteek heeft als Het Asser Contract. De ministeries van Binnenlandse Zaken, Justitie en Jeugd en Gezin gaan beide projecten diepgaand bestuderen en verder ontwikkelen met de gemeenten Gouda, Utrecht, Rotterdam en Assen. Zo leidt Europese samenwerking tot profilering in Nederland.

In het najaar van 2008 zijn de partners van het afgesloten drugsproject gaan samenwerken aan de ontwikkeling van een nieuw project '**jeugd en alcohol**'. Het accent ligt daarbij op het leren en versterken van de eigen organisatie en de samenwerking met lokale partners. Wederom wordt een beroep gedaan op Europese financiële ondersteuning.

3.2 Regionale en provinciale samenwerking

Naast de bilaterale contacten en samenwerking neemt de gemeente Assen deel aan diverse regionale- en provinciale samenwerkingsverbanden.

3.2.2 Provinciale samenwerking

In het collegeprogramma 2007-2011 van de provincie Drenthe staat dat het college zich Europees sterker wil positioneren op het gebied van actieve belangenbehartiging in Brussel en interregionale samenwerking. De nota Europastrategie Drenthe tot 2011 is medio 2008 door Provinciale Staten vastgesteld. Een uitvoeringsprogramma is in werking, er is een bestuurlijk overleg met de Drentse gemeenten gestart en er is een begin gemaakt met discussie in de Drentse Staten over Europese dossiers.

De provincie zet nadrukkelijk in op de Lissabon Agenda. Van belang daarbij is LOFAR, een initiatief van de provincie Drenthe en de stichting ASTRON. Dit sluit aan bij de keus van Assen voor sensortechnologie als een van de speerpunten van het economisch beleid. De provincie Drenthe heeft verder ambities op het terrein van energie en duurzaamheid. Waterleidingmaatschappij Drenthe (WMD) is actief met hulpprojecten in Indonesië. Als grote aandeelhouders van WMD zijn de provincie Drenthe en de gemeente Assen hierbij betrokken.

De WMD heeft in 1998 op Ambon een nieuw waterbedrijf opgericht. Het nieuwe bedrijf op Ambon heeft zich in moeilijke omstandigheden goed ontwikkeld en geldt als voorbeeld voor andere steden. De WMD richt zich intussen op Oost-Indonesië. Het gebied is slecht ontwikkeld en de watervoorziening staat er bijzonder slecht voor. Inmiddels heeft de WMD samenwerkingsovereenkomsten afgesloten met elf steden in Oost-Indonesië, waar op dezelfde wijze nieuwe bedrijven worden gesticht. De WMD ondersteunt deze nieuwe waterbedrijven met technische kennis en management. Verder zorgt zij voor financiering van de benodigde investeringen. Het geld voor deze investeringen komt grotendeels van de Nederlandse overheid. Vanuit het programma Partners voor Water is de WMD 7,5 miljoen euro toegezegd voor de projecten in Indonesië. De WMD heeft zelf een kleine miljoen euro geïnvesteerd in waterbedrijven op de Molukken.

3.2.3 Samenwerking in Noord Nederland

De gemeente Assen maakt deel uit van het Samenwerkingsverband Noord-Nederland (SNN). De partners van SNN ontwikkelen onder meer internationaal beleid. Het SNN heeft in Brussel een lobbykantoor in het Huis van de Nederlandse Provincies. Vanaf 1995 werkt er een gezamenlijke SNN-lobbyist. Vanuit het SNN is de projectorganisatie Nordconnect opgezet. Doel is het bevorderen van de samenwerking tussen Noord Nederland met regio's op de Noordelijke Ontwikkelings As. Het gaat hier om de

Scandinavische landen, de Baltische staten, Noord Polen en Noord Duitsland.

In het kader van Nordconnect werken de gemeenten Groningen, Assen en Poznan samen aan een Logo East II-project met de gemeente Kaliningrad, partnergemeente van Groningen. Doel van het project, dat in 2008 is gestart, is het verbeteren van de dienstverlening aan burgers en bedrijven door het inrichten van een ondernemersloket bij de Gemeente Kaliningrad, toegankelijk voor lokale en buitenlandse ondernemers.

Groningen en Assen en Poznan hebben hun kennis en ervaring met respectievelijk een ondernemersloket en het opzetten van samenwerkingsprojecten met Oost Europa gebundeld voor dit project. De gemeente Assen draagt zelf kennis en ervaring aan maar profiteert ook van de ervaringen van de gemeenten Poznan en Groningen. Poznan heeft veel ervaring met het ondersteunen van het MKB. Groningen heeft al langer een goed draaiende 'ondernemersbalie'. De business desk in Kaliningrad en de opgebouwde relaties bieden bedrijven in Assen betere kansen op handel met Rusland. Kaliningrad heeft een vrijhandelszone en is voor Westerse bedrijven een belangrijke toegangspoort tot de Russische markt.

3.2.4 Samenwerking in de Eems Dollard regio

De gemeente Assen is lid van het grensoverschrijdende

samenwerkingsverband Eems Dollard Regio (EDR). De samenwerking met de Euregio biedt ruimte voor verdere ontwikkeling.

De Gemeente Assen volgt met belangstelling de ontwikkelingen in het gebied, maar is tot dusver weinig actief in dit samenwerkingsverband. De projecten, die tot nu toe zijn uitgevoerd, sluiten niet of nauwelijks aan bij het gemeentelijk beleid.

3.3 Europese projecten

Diverse Europese subsidies bieden kansen voor het aangaan van incidentele en tijdelijke samenwerkingsrelaties. De gemeente Assen gaat flexibel om met de mogelijkheden die zich voordoen bij Europese projecten. Voorop staat dat de samenwerkingsrelatie meerwaarde heeft voor bedrijven in Assen en past binnen het gemeentelijk beleid.

3.4 Millennium Gemeente

In september 2000 kwamen de wereldleiders bij elkaar voor de Millenniumtop. Zij spraken af om samen te strijden tegen armoede en honger, ongelijkheid tussen man en vrouw, milieuverontreiniging en HIV/Aids. Ze wilden investeren in verbetering van de toegang tot onderwijs, gezondheidszorg en schoon water. Deze afspraken zijn samengevat in de acht millenniumdoelen, die in 2015 moeten zijn gehaald:

1. Extreme armoede en honger zijn uitgebannen.
2. Alle jongens en meisjes gaan naar school.
3. Mannen en vrouwen hebben dezelfde rechten.
4. Kindersterfte is sterk afgenomen.
5. Minder vrouwen sterven door zwangerschap.
6. De verspreiding van ziektes als Aids en malaria is gestopt.
7. Er leven meer mensen in een duurzaam leefmilieu.
8. Er is meer eerlijke handel, schuldverlichting en hulp.

De eerste zeven doelen moeten vooral gerealiseerd worden in ontwikkelingslanden. Met het achtste millenniumdoel wil de VN de relaties tussen rijke en arme landen gelijkwaardiger maken.

De VNG heeft alle gemeenten gevraagd om zich aan te sluiten bij de campagne Millennium Gemeente. Zij biedt hiermee een kader voor internationale activiteiten en laat zien hoe een gemeente de burger daarbij kan betrekken. Een Millennium Gemeente verbindt lokaal initiatief met de mondiale ontwikkelingsagenda.

De gemeente Assen heeft besloten zich aan te sluiten en richt zich hierbij voornamelijk op millenniumdoelen 1, 6, 7 en 8. Zij bestrijdt honger en armoede en compenseert de CO₂-uitstoot binnen de eigen gemeentegrenzen en door deelname aan het bosplantproject Samboja Lestari in Indonesië.

Eerder is in Naledi meegewerkt aan voorlichtingscampagnes om de verspreiding van HIV een halt toe te roepen.

Ook is zij Fairtrade Gemeente geworden. De gemeente Assen wil actief zijn op het gebied van eerlijke handel.

4. KADERS VOOR DE TOEKOMST

4.1 Uitgangspunten

De gemeente Assen kiest voor internationale samenwerking vanuit drie motieven: ideëel, bestuurlijk-organisatorisch en economisch. Het gaat daarbij respectievelijk om het bieden van hulp, het leren en opdoen van ervaring of het creëren en benutten van economische kansen. Internationale activiteiten sluiten altijd aan op een of meerdere van deze motieven.

Op basis van jaarlijkse werkplannen werkt het college het internationaal beleid uit. Een projectmatige benadering staat daarbij voorop. Activiteiten kunnen slechts dan ontwikkeld worden wanneer ze passen in de doelstellingen van de nota internationaal beleid.

De financiële aspecten zijn transparant. De eigen investeringen en de bijdragen van derden zijn zichtbaar. Zo is er een goed overzicht van de gemeentelijke inzet en de dekking van de gemaakte kosten.

4.2 Visie, missie en doelstellingen

De gemeente Assen wil met haar internationale contacten bijdragen aan een duurzame verbetering van de kwaliteit van samenlevingen over de grens en van de eigen samenleving.

De gemeente Assen wil dat haar inwoners en maatschappelijke organisaties zich betrokken voelen bij de internationale activiteiten. Deze activiteiten staan in het werkplan dat jaarlijks wordt voorgelegd aan de gemeenteraad.

De gemeente Assen wil dat de actieve gezamenlijke inzet van burgers, bedrijven, instellingen en overheid bijdraagt aan de kwaliteit van de lokale samenleving daar en hier. Zij wil deze gezamenlijke inzet mogelijk maken met duidelijke en toetsbare taakstellingen. Op basis van het model, dat in hoofdstuk 2 is genoemd - helpen,leren,handel - initieert, ontwikkelt en beheert de gemeente Assen gericht internationale contacten.

4.3 Activiteiten

1. De gemeente Assen heeft een duurzame samenwerkingsrelatie met haar partnerstad Naledi. Naledi wordt door deze samenwerking geholpen met de duurzame ontwikkeling van onder meer democratie, milieu en sociale cohesie. Tenminste elke vier jaar tekenen de gemeenten Assen en Naledi een memorandum, waarin de punten van samenwerking worden benoemd. Tenminste elke twee jaar voeren zij een gezamenlijk project uit dat leidt tot meetbare resultaten op het terrein van democratie, milieu en sociale cohesie. 'Hel-

pen' staat centraal, maar de gemeente Assen wil dat 'leren' ook aan bod komt. Het is niet vereist dat de samenwerking bijdraagt tot 'handel'.

2. De gemeente Assen is volwaardig Millennium Gemeente en draagt zichbaar bij aan de millenniumdoelen 1, 6, 7 en 8: het bestrijden van honger en armoede, voorlichting over HIV/Aids, het bevorderen van een duurzaam leefmilieu en van eerlijke handel. De status is geformaliseerd met een toekenning door de VNG. De invalshoek is 'helpen'.
3. De gemeente Assen heeft een duurzame samenwerkingsrelatie met haar partnerstad Poznan. Er is een strategische coalitie op het gebied van duurzaamheid en economie. De samenwerking draagt bij aan het versterken van de beide bestuurlijk-ambtelijke organisatie: bij elke samenwerking is tenminste sprake van 'leren'. De samenwerking met de andere organisaties, publieke dienstverlening en de ontwikkeling van gemeentelijke beleidsterreinen en/of de samenwerkingsrelatie leidt direct of indirect ook bij tot versterking van beider economische positie. Tenminste elke vier jaar tekenen beide gemeenten een memorandum, waarin concrete projecten voor samenwerking worden benoemd.
4. De gemeente Assen gaat de kansen en mogelijkheden onderzoeken van samenwerking in 'Nordconnect' verband. Samenwerking is mogelijk op projectbasis met partners binnen en buiten 'Nordconnect'. Nordconnect is een on-

derdeel van de SNN. De samenwerking moet bijdragen aan versterking van de eigen bestuurlijk-ambtelijke organisatie en versterking van de eigen economische positie.

5. De gemeenten Assen en Groningen profileren zich in internationaal verband als netwerkstad. Door zich gezamenlijk te presenteren als aantrekkelijk vestigingsgebied versterkt Assen zijn economische positie. In 2007 is de bestuurlijke intentie om samen te werken op internationaal gebied door de beide colleges van B en W vastgelegd. In 2008 resulteerde dat in een project in het kader van Logo East II. Met name in Noord-Oost Europa (het Nord Connect gebied) zijn er kansen.
6. De gemeente Assen gaat flexibel om met mogelijkheden voor tijdelijke internationale samenwerkingsverbanden die kansen bieden voor het realiseren van de gemeentelijke doelen. De gemeente maakt hierbij zoveel mogelijk gebruik van Nederlandse en Europese subsidies. Hiervoor is het nodig dat de kennis van deze subsidiestromen aanwezig is en dat relevante netwerken worden opgebouwd en onderhouden. Bij deze flexibele projecten kan bijvoorbeeld gedacht worden aan de Molukken en China. Voordat een project wordt ontwikkeld wordt de raad actief vooraf geïnformeerd.

Deze zes activiteiten zijn de basis van het jaarlijks te maken werkplan dat aan de gemeenteraad ter vaststelling wordt voorgelegd.

5. BORGING VAN HET BELEID

5.1 Rol van de gemeenteraad

De gemeenteraad besluit over de nota internationaal beleid en ziet toe op de uitvoering ervan. De raad ontvangt een jaarlijkse rapportage, het werkplan en een samenvatting van de projectrapportages. In die gevallen dat er internationale activiteiten zijn die niet passen in de geformuleerde doelstellingen of als er een beroep wordt gedaan op gemeentelijke middelen buiten het vastgestelde budget internationaal beleid, wordt de raad daarover om goedkeuring gevraagd. De gemeenteraadsleden worden intensiever betrokken bij initiatieven voor internationale samenwerking, bij het verder invullen en vormgeven van het internationale beleid en bij internationale bezoeken.

5.2 Rol van het college

De burgemeester is bestuurlijk verantwoordelijk voor de ontwikkeling, uitvoering en coördinatie van de internationale aspecten van het gemeentelijk beleid. De wethouders zijn verantwoordelijk voor projecten, die vanuit hun portefeuille worden ontwikkeld en uitgevoerd.

Het college kan zelfstandig besluiten over zaken die benoemd zijn binnen het beleid internationale samenwerking tot op het

niveau van doelstellingen en wanneer dit geen gevolgen heeft op de vastgestelde begroting.

5.3 Betrokkenheid van de Assenaren

Punt van aandacht is de bekendheid van de Asser bevolking met de internationale activiteiten van hun gemeente. Wat is het doel van de internationale samenwerking? Welke projecten en contacten zijn er en wat zijn de resultaten van de activiteiten die zijn geweest? Deze aspecten van de internationale samenwerking worden nadrukkelijker en actiever gepresenteerd aan de inwoners van Assen.

5.4 Uitwerking en verantwoording

De uitwerking van het beleid wordt beschreven in het werkplan. Het werkplan is concreet en heeft meetbare doelen. Het werplan 2009 - 2010 vindt u in bijlage 2.

6. FINANCIËN

In de afgelopen jaren is er door de gemeente Assen geïnvesteerd in internationale samenwerking. Het Nederlandse Ministerie van Buitenlandse Zaken en de Europese Unie hebben substantieel bijgedragen aan verschillende projecten. Ontvangen subsidies waren niet alleen bestemd voor uitwisselen van kennis en ervaring tussen de internationale partners, maar ook voor het voor het ontwikkelen van eigen producten en diensten bij de gemeente Assen zelf.

Het onderstaande overzicht geeft inzicht in de middelen over de periode 2004 - 2008. Voor projecten waarvoor

Assen Europese subsidie heeft aangevraagd, gold veelal een cofinancieringsregeling. Dat wil zeggen dat de gemeente eigen geld heeft bijgedragen om het betreffende project uitgevoerd te krijgen.

Naast de in de projecten verantwoorde kosten is structureel een bedrag van € 104.000,00 opgenomen voor onder meer personeelsinzet en ontwikkelkosten.

Het kosten internationale contacten worden verantwoord in het beleidsproduct Bestuurlijke Samenwerking.

Jaar van de beschikking van de subsidie	Projecttitel	Programma	Subsidie beschikking	Bijdrage gemeente Assen
2004	European Funds & Economic Development Assen-Poznan Workprofler	VNG GST II	€ 90.000	€ 0
		Equal	€ 3.600.000	€ 277.000
2005	Listen to me	Daphne	€ 107.764	€ 20.000
2006	Beating heart! Waste Management Naledi I	Logo East I	€ 70.000	€ 0
		Logo South I	€ 215.261	€ 0
2007	Tackling Drugs – Reducing Crime Houses for everybody	Agis	€ 450.000	€ 25.000
		Logo South I	€ 25.000	€ 0
2008	Improved municipal services Waste Management Naledi II	Logo East II	€ 70.000	€ 0
		Logo South II	€ 246.826	€ 0

BIJLAGE 1. BEGRIPPENLIJST

Agis	Europees subsidieprogramma dat beoogt bij te dragen aan de gecoördineerde en multidisciplinaire aanpak van de verschillende activiteiten betreffende de totstandbrenging van de ruimte van vrijheid, veiligheid en rechtvaardigheid alsook preventie en bestrijding van de georganiseerde misdaad in de Europese Unie
Daphne	Europees subsidieprogramma dat beoogt bij te dragen aan het verzekeren van een hoog niveau van bescherming van de lichamelijke en geestelijke gezondheid van kinderen, jongeren en vrouwen tegen geweld (met inbegrip van seksuele uitbuiting en misbruik) door preventie en hulp aan de slachtoffers, zodat verdere blootstelling aan geweld wordt voorkomen
EDR	Grensoverschrijdend openbaar lichaam in het noordelijke Nederlands-Duitse grensgebied. Doel van de EDR is om contacten in de regio te leggen tussen mensen, overheden, ondernemingen en organisaties en deze te intensiveren. De EDR wil de aandacht van leden aan weerszijden van de grens vestigen op de gemeenschappelijke belangen op het gebied van ruimtelijke ordening, infrastructuur, bevordering van de regionale economie en cultuur. Ze wil echter vooral aanzetten tot contacten tussen de bevolking aan beide zijden van de grens en deze contacten intensiveren en stimuleren. De EDR is ook het gremium waarbinnen aanvragen voor centrale Europese subsidies zoals Interreg worden geformuleerd.
Equal	Europees subsidieprogramma dat beoogt in een context van nationale samenwerking nieuwe methoden ter bestrijding van alle vormen van discriminatie en ongelijkheid op de arbeidsmarkt te bevorderen en de sociale en professionele integratie van asielzoekers te stimuleren
Interreg	Europees subsidieprogramma dat beoogt bij te dragen tot vernieuwing op het gebied van Europese samenwerking op het gebied van duurzame ruimtelijke en regionale ontwikkeling
Lissabon Agenda	Strategische doelstelling van de Europese Unie, gericht op duurzame economische groei en werkgelegenheid
LOFAR	Low Frequency ARay: radiotelescoop in Nederland en Duitsland die vanaf 2008 astronomisch onderzoek doet in het frequentiebereik tussen 10 en 240 MHz. Bestaat uit ongeveer 25.000 kleine antennes. Testveld - bestaande uit 60 van deze antennes - ligt bij Exloo.

Logo East	Nederlands subsidieprogramma dat gemeenten, provincies en waterschappen in Nederland de mogelijkheid biedt samenwerkingsprojecten op te zetten ter versterking van bestuur en management van lokale overheden in Roemenië, Bulgarije, Turkije, Oekraïne en Servië en Montenegro. Het programma wordt gefinancierd door het ministerie van Buitenlandse Zaken en uitgevoerd door VNG International.
Logo South	Nederlands subsidieprogramma dat zich richt op het versterken van lokaal bestuur wereldwijd als een voorwaarde voor armoedebestrijding. Het programma wordt gefinancierd door het ministerie van Buitenlandse Zaken en uitgevoerd door VNG International.
Millennium Gemeente	Nederlandse gemeente die meedoet aan een landelijke, door VNG International opgezette actie, om mee te helpen de acht door de Verenigde Naties in 2000 opgestelde millenniumdoelstellingen voor 2015 te halen. Dat een bepaalde gemeente zich inzet wordt duidelijk door een speciaal bord Millennium Gemeente aan een toegangsweg bij de gemeentegrens.
NOA	Noordelijke Ontwikkelings As: regio bestaande uit de Scandinavische landen, de Baltische staten, Noord-Polen en Noord-Duitsland. De regio's in de as worden gekenmerkt door zowel een hoog ontwikkelingsniveau als een hoge economische groei (Helsinki, Stockholm, Øresundregio, Hamburg, Bremen).
Nord-connect	Strategische doelstelling van de Europese Unie, gericht op duurzame economische groei en werkgelegenheid
PPS	Publiek-private samenwerking: samenwerkingsvorm tussen een overheid en een of meer private ondernemingen
SMART	Afkorting voor Specific, Measurable, Achievable, Results-oriented, and Timebound, staat voor: Specifiek - het doel en de methoden zijn helder gedefinieerd. Meetbaar - door glasheldere acceptatiecriteria zijn de doelen numeriek te meten. Haalbaar - menselijk mogelijk, en het project beschikt over alle vereiste (hulp)middelen. Resultaatgericht - zorg voor concrete en tastbare resultaten: waaraan kan je zien, ruiken, horen, voelen of proeven dat het doel bereikt is; resoneert enorm met de meetbaarheid. Tijdsgebonden - sla een paal in de grond op de datum en het tijdstip waarop je de doelen hebt gerealiseerd.
SNN	Samenwerkingsverband Noord-Nederland. Hierin werken de provincies Groningen, Fryslân en Drenthe sinds 1992 samen met als doel het ontwikkelen van gezamenlijk beleid. SNN onderhandelt met het kabinet over zaken die het hele Noorden aangaan.

BIJLAGE 2. WERKPLAN 2009 - 2010

Implementatie van de nota duurzame internationale samenwerking

Doelstelling	Inspanning	Resultaat	Effect
De gemeente Naledi helpen.	Uitgevoerde 1e fase Logo South II project .	Vijf gekwalificeerde (getrainde) medewerkers bij de gemeente Naledi. Aan Naledi beschikbaar gesteld budget om lokaal 4.000 vuilcontainers te kopen. Realisatie 2009.	Minder afval op straat in Naledi ten opzichte van 2007. Er is aantoonbaar een betere beeldkwaliteit.
		Structureel zwerfvuilproject i.s.m. onderwijs en jeugd- en jongerenwerk. Start begin 2010.	
	Vastgelegde resultaten van het onderzoek naar de toepassing van duurzame energie.	Voorstel voor pilot met zonne-energie met marktpartijen op openbare gebouwen, ondersteund door sensortechnologie. Projectaanvraag ingediend bij SNN in 2009.	Assen helpt in het introduceren in Naledi van duurzame energie en draagt zichtbaar bij aan compensatie CO2.
	Een door beide gemeenten ondertekend Memorandum of Understanding eind 2009.	De raad en de bestuurders zijn aantoonbaar bekend met de inhoud van de vastgelegde afspraken, waaronder afspraken over lopende projecten en benoemen van projecten op andere beleidsterreinen.	Er is een duurzaam werkprogramma geformuleerd voor een aantal jaren.

Doelstelling	Inspanning	Resultaat	Effect
Derde wereldlanden helpen door te opereren als 'Millenniumgemeente'.	Er is uitwerking gegeven aan het programma als aangedragen door de VNG.	De formele status van 'Millennium Gemeente' .	Er is een bijdrage geleverd aan het uitbannen van extreme armoede, het laten leven van mensen in een duurzaam milieu en meer eerlijke handel.
	Er is deelgenomen aan het programma van de stichting Borneo Orangutan bij het bosproject Samboja Lestari in Indonesie.	Er is bos aangeplant met de bijdrage van de gemeente Assen.	Er wordt jaarlijk 3120 ton CO2 uitstoot gecompenseerd en de economische positie van de lokale bevolking is verbeterd.
	Er is een inkoopbeleid ingevoerd dat is gebaseerd op duurzaamheid.	De gekochte artikelen zijn duurzaam geproduceerd en verkregen door eerlijke handel. De nota duurzaam inkoopbeleid geeft een uitwerking.	Er vindt in de Derde Wereld minder milieuvuiling plaats terwijl de arme bevolking er zelf meer aan over houdt.

Doelstelling	Inspanning	Resultaat	Effect
Bestuurlijk-organisatorische en economische versterking van Assen door de samenwerking met Poznan.	Uitgevoerd samenwerkings-programma waarin ten minste aan bod komen: - ontwikkeling Daphne III project - ontwikkeling project jeugd en alcohol.	Gehonoreerde subsidieaanvragen begin 2010 -in het Daphne III programma en voor het project jeugd en alcohol waarbij beide projecten aantoonbaar leiden tot bestuurlijk -organisatorische versterking van de gemeente Assen.	De gemeente Assen kan in samenwerking met haar lokale partners haar burgers beter van dienst zijn om problemen te voorkomen en op te lossen waar het gaat om:- kindermisbruik en gebruik van alcohol bij de jeugd.
	Logo East II programma samen met Groningen en Kaliningrad.	100% gefinancierd door VNG international. 70.000 euro voor het realiseren van een ondernemersloket in Kaliningrad in oktober 2009.	Betere dienstverlening aan het midden- en kleinbedrijf in Rusland Uitwisseling van kennis levert kwaliteitswinst op voor Assen.
	Onderzoek naar innovatieve beleidsontwikkeling Leisure toepassingen (ook de zakelijke markt).	Een plan van aanpak - gereed eind 2009 - om in de toekomst elkaar te versterken op het terrein van toerisme en recreatie. Poznan heeft een samenhangend recreatiegebied rond het Maltameer met internationale uitstraling, maar dat ook goed toegankelijk is voor de eigen inwoners.	Kansen voor het Nederlandse bedrijfsleven om samen te werken met Poznan rond de thema's toerisme en recreatie. Kansen voor de eigen organisatie om te leren van de aanpak in Poznan en/of door het krijgen van subsidies: bestuurlijk-organisatorische versterking. Geeft input voor de ontwikkeling van de westelijke stadsrandzone in Assen.

Doelstelling	Inspanning	Resultaat	Effect
Bestuurlijk-organisatorische en economische versterking van Assen door de samenwerking met Poznan.	Een door beide gemeenten ondertekend Memorandum of Understanding, eind 2009.	De raad en de bestuurders zijn aantoonbaar bekend met de inhoud van de vastgelegde afspraken, waaronder afspraken over lopende projecten en benoemen van projecten op andere beleidsterreinen.	Er is een duurzaam werkprogramma geformuleerd voor een aantal jaren.
Bestuurlijk-organisatorische en economische versterking van Assen door samenwerking met de gemeente Groningen in 'netwerkstadverband'.	Uitgevoerd samenwerkingsprogramma op basis van tezamen met de gemeente Groningen vastgestelde aanpak.	Assen heeft juist dankzij de samenwerking met Groningen internationale projecten kunnen binnenhalen die leiden tot bestuurlijk-organisatorische en economische versterking. Met Groningen wordt samengewerkt in het Logo East II programma. Het realiseren van een ondernemersloket in Kaliningrad in oktober 2009.	De netwerkstad Groningen Assen krijgt een internationale uitstraling.

Gemeente Assen

Dit is een uitgave van

Gemeente Assen • Postbus 30018 • 9400 RA Assen • (0592) 366911 • www.assen.nl

Aan deze uitgave kunnen geen rechten worden ontleend
